

Žetva i vršidba žita,

"Kruh naš svagdašnji"

1. izdanje, u Nermiđu.

Hrvatska grančica

DVOJEZIČNO GLASILO HRVATA U RUMUNJSKOJ
PUBLICAȚIE BILINGVĂ A CROAȚILOR DIN ROMÂNIA

STR. / PAG. 4

KRIZMANJE U KLOKOTIČU

STR. / PAG. 7-8-9

CROATIAN WORD GAME 2023

STR. / PAG. 15

IN MEMORIAM...

Nakon zlata 2014. godine,
zlato i na 5. Hrvatskim svjetskim igrama!

Nogometna reprezentacija Hrvata iz Rumunjske

www.zhr-ucr.ro

Emisije na hrvatskom jeziku pokušavaju obuhvatiti ono što je značajno u povijesti i životu hrvatske manjine na rumunjskom prostoru, naše tradicije, običaje i najvažnije događaje iz karaševske zajednice. Gledajte nas!

Svakog petka s početkom od 19:15, na frekvenciji 105,6 MHz Radio Ričice, emitira se naša emisija na hrvatskom jeziku. Slušajte nas!

U OVOM BROJU DONOSIMO / ÎN ACEST NUMĂR:

KOSIDBA I VRŠIDBA ŽITA U NERMIĐU	STR. 3
KRIZMANJE U KLOKOTIČU	STR. 4
U NERMIĐU PROSLAVLJEN KIRVAJ	STR. 5
INTERETNIČKI KAMP U AIUDU	STR. 6
5. HRVATSKE SVJETSKE IGRE	STR. 7-9
U KRAJIŠTU, POD OREJAM	STR. 10
ORA ET LABORA...	STR. 11
NAŠI STARI OBIČAJI-HODOČAŠĆE	STR. 12
BISER U TEBI	STR. 13
KARAŠEVSKA ZORA NA FESTIVALU ETNICA	
PESCUITUL CRAPULUI, VARA!	STR. 14
IN MEMORIAM	STR. 15

IN MEMORIAM, PROF. ĐUREĐ JANKOV

Nakon što je nekoliko tjedana bio prikovan uz bolničku postelju, profesor Đuređ Jankov je preminuo 7. srpnja 2023. godine i ostao u neizbrisivom sjećanju svima koji su ga poznavali.

Pokopan je u srijedu 12. srpnja u mjesnom groblju iz rodnoga mu sela Ravnika.

Prof. Jankov rođen je 1951. godine u Ravniku. Bio je dugogodišnji profesor povijesti i filozofije u gimnaziji Traian Lalescu u Ričici te uzor i inspiracija mnogim generacijama učenika.

prošloga stoljeća pa sve do svoje nedavne smrti. Njegova empatija, njegov otvoren i prema svima prijateljski stav, njegov veliki optimizam unatoč krhkom zdravlju, kao i sve njegove karakterne osobine bile su izrazito cijenjene u karaševskoj zajednici i među generacijama učenika kojima je neumorno prikazivao fascinantni svijet povijesti. Njegov odlazak u vječno, tako iznenađan, ostavlja nas siromašnijima i ožalošćenima", rekao je povodom smrti prof. Jankova predsjednik Zajedništva Hrvata Slobodan Gera.

Sredinom mjeseca prosinca pri kraju prošle godine mu je Rumunjski kulturni institut uručio u Nacionalnom muzeju sela "Dimitrie Gusti" u Bukureštu titulu „Ambasadora prirodnosti“ za značajnu ulogu u promicanju slike hrvatske zajednice u Rumunjskoj putem organiziranja mnogobrojnih akcija u cilju promicanja etničkog identiteta zajednice (organiziranje seminara, tematskih kampova, festivala, natjecanja), akcije organizirane u

okviru Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj.

Sada kada je ovaj izuzetni čovjek napustio ovozemaljski svijet, Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj prenosi i ovim putem izraze ljudske i kršćanske sućuti, blizine i solidarnosti ožalošćenoj obitelji pokojnoga Profesora i svima koji su ga poznavali!

Ivan Dobra

Veoma je značajan bio rad Profesora iz Ravnika u službi karaševske zajednice gdje se isticao kontinuiranim radom i uvelike pridonio očuvanju i promicanju vrijednosti naše hrvatske manjine. Za člana Koordinacijskog odbora Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj izabran je 2000-te godine, dok je na mjesnim izborima iz 2008. godine izabran za vijećnika Karaš-severinske županijske skupštine za mandat 2008.-2012. godine. Izborom prof. Jankova na visoki položaj županijskog vijećnika naša je zajednica dobila prvi put od 1990. godine predstavnika koji će joj zastupati interese u tom županijskom tijelu. Bio je dugogodišnji potpredsjednik Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj, a od 2015. godine pa sve do svoje prerane smrti obavljao je funkciju glavnog tajnika naše organizacije.

„Nestanak prof. Jankova predstavlja trenutak duboke boli za sve one koji su ga poznavali i ogroman je gubitak za karaševsku zajednicu kojoj je vjerno služio od početka devedesetih godina

PESCUITUL CRAPULUI, VARA!

Datorită faptului că în ultimul timp a plouat foarte mult în zona din Austria în care pescuiesc, iar apa râului a fost mai tot timpul murdară, am renunțat să mai aștept să se limpezească și am decis să-mi încerc norocul la un pescuit pe baltă la ciprinide.

Am ales o după amiază cu vreme frumoasă și după ce am ieșit de la lucru am plecat pe malul bălții echipat cu toate cele necesare unui asemenea pescuit, pregătite, bineînțeles, cu câteva zile înainte. Ca momeli am luat porumb crud și fiert, mămăligă, boiles cu aromă de căpșuni, pâine frământată cu usturoi și miere, boabe de mazăre și cașcaval. Pe lanseta de trei metri am pus o mulineta mare cu tambur de 5000, iar ca linie principală am ales un fir monofilament de 30, deoarece în balta unde urma să pescuiesc sunt pești de 15 -20 kilograme. Anul trecut am pierdut un crap oglindă de aproximativ 15-18 kilograme pe această baltă, după o luptă de 30 minute în care l-am adus la mal, mi-a rupt firul și s-a eliberat.

Așa că, de data asta, am pus pe primul loc prudența. Am ales un loc lângă stuf cu apă nu prea mare, aproximativ un metru adâncime, unde în anii precedenți am avut parte de câteva capturi frumoase și am început prima dată cu porumb crud cumpărat de la Lidl, care nu e ca ăla din livadă, dar uneori dă rezultate. Am montat lanseta pe trepied cu senzor de avertizare, iar eu, între timp, mi-am pregătit ceva de mâncare și am deschis o bere rece și proaspătă cumpărată de la fabrica de bere de la noi din oraș. Am prăjit câteva bucăți de cârnați Debreziner în tigaie pe focul buteliei de gaz pentru camping. Pot să vă spun cu mâna pe inimă că acești cârnați merg de minune cu muștar și bere rece, asta ca să le fac poftă peștilor și să le arăt cum se mănâncă, cine știe, poate se i-au după mine. După câteva lanseuri am adus la mal trei ciortani, nici

unul mai mare de 1 kilogram, toți trei eliberați nu-maidecât. Trebuie să menționez că aici limita legal admisă pentru reținerea crapului este de minim 40 centimetri și maximă de 60 centimetri, iar la Amur sau Cteno este de 90 centimetri. La caras, plătică, roșioară sau clean nu există limite, avem voie să reținem fără număr, deoarece trebuiesc extrași din baltă.

Am schimbat între timp momeala, încercând cam tot ce am avut la dispoziție, însă toate eforturile s-au dovedit a fi în zadar, peștii cei mari nu s-au arătat a fi interesați de momelile prezentate de mine pe fundul apei. Nici nu știu ce repede a trecut timpul, dar m-am trezit că mai aveam o oră până la sosirea autobuzului în stația de unde trebuia să plec spre casă. Oricum, nu era o tragedie deoarece stația nu se afla la o distanță foarte mare de balta unde am pescuit. Mi-am adunat ustensilele, le-am împachetat frumos și am plecat spre casă. M-am întors dezamăgit din cauza rezultatelor la pescuit, dar bucuros că am avut parte de o după amiază cu vreme frumoasă, bere rece și proaspătă, alături de niște cârnați excepționali.

Odată ajuns cu bine acasă, era o zi de vineri și eram singur, soția și fetița erau plecate din țară, am scos din congelator, fără să mă gândesc prea mult, un păstrăv pe măsură, și l-am pus să se decongeleze. Iar în tot acest timp am pus de o mămăliguță și am curățat câțiva căței de usturoi pentru a face un mujdei cu untdelemn și oțet de mere. M-am delectat între timp cu o țuică de prune de la Carașova, urmărind pe televizorul din sufragerie emisiuni cu specific pescăresc. Peștele fiind decongelat, l-am șters bine cu ajutorul unor șervețele de bucătărie, am pus sare din belșug peste, după care l-am tăvălit în făină de mălai și l-am prăjit după pofta inimii. Mămăliguța și mujdeiuțul de usturoi fiind și ele gata, am decis să-mi savurez cina și să mă duc la culcare deoarece se apropia de miezul nopții. Se apropia și o nouă zi și, de ce nu, o nouă provocare pe malul lacului, de această dată într-o altă zonă, poate va fi cu mai mult noroc. Pentru că orice pescar adevărat a visat dintotdeauna marea captură.

Petru Miloș

KOSIDBA I VRŠIDBA ŽITA U NERMIĐU

Na inicijativu predsjednika ZHR-a, brojni kosači iz Nermiđa nastavili su lijepu tradiciju uzajamne pomoći kako bi što lakše svladali veoma iscrpan posao kosidbe i vršidbe žita.

Nakon što je 10. rujna 2022. godine bila organizirana na imanju braće Mariana i Petra Beula iz Jabalča velika tlaka kosidbe, ove godine je došao red da se i na hotaru

Svi kosači uključeni u akciju, deseterica najiskusnijih iz Nermiđa, bili su odjeveni u tradicionalnu karaševsku nošnju i sa sobom su imali sve alate potrebne za rad na polju, kose s posebnim dodatkom

za ispravno košenje žita, brusove u kančoku, čekice za čekanjenje kose i druge korisne predmete. Radovi su počeli čekanjenjem kosa, za koje vrijeme su se čule vijesti iz sela i obližnjih karaševskih mjesta, zbijale šale i služila se čašica rakije, baš kao nekada davno. Kad je jednom krenulo košenje, posao je samo s vremena na vrijeme prekidalo oštrenje kosa, odnosno brusevi vrhunskih majstora koji, klizeći po samoj ostrici kose, kao da su komponirali i izvodili najljepšu glazbu. Nekako do podne, kako već rekoh, obavljena je bila i vršidba pokošenog žita.

Nakon završenog posla, radnici

Nermiđa, onog drugog mjesta iz karaševske općine, rekreira stari običaj kakav se prakticirao u lijepim starim prošlim vremenima, za vrijeme naših djedova i pradjedova.

U organizaciji filijale iz Nermiđa Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj, u subotu 15. srpnja 2023. godine je na livadi Đurđa Hacegana iz Nermiđa, odmah pored asfaltiranog puta koji vodi iz Karaševa u Klokotič, održana tradicionalna tlaka kosidbe, a zatim i vršidbe žita. Organiziranjem tlake kosidbe i vršidbe željela se istaknuti i strana druženja koja je u prošlosti još više zbližavala mještane jer se tijekom napornog dana, osim košnje, pjevalo, šalilo, a jela su pripremili najpopularniji mjesni kuhari. Prema tome, druženje, njegovanje tradicije i primjer generacijama koje dolaze bile su na prvom mjestu.

Niti velika temperatura koja je vladala tog srpanjskog dana nije spriječila vrijedne kosače da obave svoj zahtjevniji posao. Iskustveni kakvi već jesu, započeli su kosidbom u ranim jutarnjim satima, upravo kako su uobičavali njihovi preci u prošlim vremenima, a nekako do podne, kad je temperatura iznosila čak 35 stupnjeva, već su završili svoj posao.

su smirili glad i vraćena im je snaga domaćim kruhom, domaćim kobasicama, ovčjem sirom, šunkom, slaninom, vrlo finim i ukusnim grahom te drugim raznim tradicionalnim delicijama. Osim članova nermičke fili-

jale ZHR-a i nekih članova rukovodstva organizacije, na akciji kosidbe i vršidbe žita sudjelovali su također i prijatelji, članovi obitelji i poznanici izmučenih kosača, svi privučeni prirodnom radoznalošću koju ovakva aktivnost podrazumijeva.

Ivan Dobra

PODIJELJEN SAKRAMENT KRIZME U KLOKOTIČU

U svečanoj atmosferi crkve svetih apostola Filipa i Jakova u Klokotiču, 44 krizmanika okupilo se u nedjelju, 16. srpnja 2023. godine, kako bi primili sakrament Svete potvrde.

Sveta potvrda, jedan od sedam sakramenata katoličke vjere, označava potvrdu i produbljenje vjere krštenika. Krizmu su primili 18 djevojčice i 26 dječaka, a za sami čin pripremao ih je župnik Milan Sima. Dijeljenje sakramenta Svete potvrde obavljeno je pred brojnim vjernicima, članovima obitelji i kumovima. Mladi krizmanici, koji su se za ovaj važan događaj pripremili proteklih mjeseci, bili su odjeveni u karaševsku narodnu nošnju koju su ponosom nosili na ovaj svečani dan.

Odmah na početku misnog slavlja krizmanici su toplo pozdravili i zaželili dobrodošlicu ravnatelju temišvarske biskupske kancelarije, Mikoli Laušu, te izrazili svoju zahvalnost prema roditeljima, obitelji, svećeniku i svima koji su ih podržavali u njihovom duhovnom putovanju: "Prečasni Oče kancelare, poštovani svećenici, dragi roditelji i kumovi, u ime

nas 44 krizmanika sve vas želimo najsrdanije pozdraviti i zaželiti dobrodošlicu u našu crkvu i na ovo slavlje Svete potvrde. Danas ćemo primiti darove Duha Svetoga, primiti ćemo Božju milost, Božju naklonost i ljubav koja će nas ispuniti svijetlom za buduću i bolji kršćanski život, za život u vjeri". Također su izrazili svoju radost zbog primanja sakramenta Svete potvrde i spremnost da budu dobri kršćani svoje župne zajednice.

Svečano misno slavlje, tijekom kojega je podijeljen sakrament krizme predvođen je od vlč. Mikole Lauša, ravnatelja temišvarske biskupske kancelarije, uz koncelebraciju domaćeg župnika Milana Sime i velečasnog u mirovini, Milje Sime.

U prigodnoj propovijedi vlč. Mikola Lauš je izrazio radost što je mogao podijeliti ovaj sveti čin s ovim mladim vjernicima te naglasio važnost Duha Svetoga u njihovom duhovnom putovanju: "Sreću Isusa Krista, dragi krizmanici, to obećanje obnavlja se ponovno, a vi dobit ćete jednu novu snagu, koja će sići na vas. Sakrament Svete krizme je hod u našoj vjeri. Neka taj hod bude pomognut s darom Duha Svetoga. Vi ćete te darove danas primiti, zato mi svi zajedno, kao cijela zajednica i jedna obitelj smo uz vas. Današnji dan je jedan poseban dan, jer kroz ono što mi danas slavimo potvrdilo se da crkva i naša crkva, ona danas živi, a kroz vas, dragi mladi, Kristova crkva je porasla."

Na kraju euharistijskoga slavlja župnik Sima pozdravio je sve okupljene i zahvalio na dolasku na slavlje koje je radosni događaj za klokotičku župu.

Lina Stroescu

BISER U TEBI

Parabole o kraljevstvu nebeskom su parabole o ljudskoj sreći. Bitno je izabrati Bitno. (Parabole o skrivenom blagu, o lijepom biseru, o bačenoj mreži...). Živimo u vremenu kad se sve izjednačuje. Svatko postaje svoje blago. Da, svi smo slobodni i svi ne znamo što smo i što bi nas usrećilo.

Nevjerojatno je koliko ljudi danas ne zna izabrati 'pravu stvar' za sebe. Nevjerojatno je koliko ljudi ne zna ili ne sluti smisao svojega življenja. Doživljava se svugdje manjak smisla. Sve je na ovoj zemlji obično i ništa nije čovjeka u potpunosti zadovoljilo. Kao da je prisutno razočaranje. Mnoge analize pokazuju da ljudi danas psihički stradavaju baš radi besmislenog življenja, ili bolje rečeno što nisu pronašli smisao svojeg života.

Što je smisao čovjeka i njegova života? Da li uživanje, posjedovanje, znanje, imanje, vladanje? Da li se može reći što je ljudski obraz? Da li znamo što bi trebala biti današnja omladina? Nažalost, kao da se ne zna. Sve se izjednačuje, svemu se daje ista važnost i vrijednost. Jednako dobrim stvarima i lošima. Sve je normalno i nenormalno. I tako se izgubio čovjek. Kao da više i ne zna što bi trebao biti, u što bi trebao izrasti. Zato je nesretan iako je svugdje prisutan. Dobrota i ljubav su traženi smisao, traženi biser, tražena ribica. Samo što ta bogatstva i biseri nisu izvan nas nego u nama. U dubini

nas je naša sreća, jer u dubini nas je mjesto živoga Boga. Vrlo često lutamo i tražimo 'izvanjske' stvari da bi se usrećili i ostajemo 'nezadovoljeni'.

Naše vjerovanje u Boga i Bogu trebalo bi nas već sada uvesti u iskustvo sreće. Kad netko okusi med više mu ne treba tumačiti da je med sladak. Tako bi trebalo biti i s našom vjerom. Ako smo ju istinski iskusili (probali) više nam ne bi trebalo dokazivati. Da, vjera treba postati iskustvena istina. Da se otkrije 'skriveno blago' potrebno je potruditi se, potrebno je promisliti i otkloniti sve ono što nam smeta da otkrijemo istinski svoj životni biser.

Koliko današnji odgoj odgaja i pripravlja čovjeka da otkrije životnu istinu? Danas je čovjek 'ogoljen' ili 'razoružan'. Nema kriterija, nema kvaliteta. Sve se prihvaća i sve se odbija.

Sve je jednako vrijedno i bezvrijedno. Čovjek je ostavljen samom sebi zato je potrebno da nađe 'svoj biser' i da mu bude vjerman. Na pozornici svijeta je 'goli čovjek'. Mnoge stvari su vrijedne ali nisu 'biser' života. I radi toga se vrlo lagano prevarimo ili lutamo cijeli život. O ovome nam svjedoče mnogi veliki ljudi koji su živjeli prije nas. Pa i grijeh nije drugo nego životna 'prevara'. Dok su životinje po naravi određene da postignu svoj cilj, čovjek je slobodan i odgovoran za svoj cilj. Što više slobode, više i odgovornosti, više i promišljanja.

Dr. theol. Davor Lucacela

KARAŠEVSKA ZORA NA FESTIVALU ETNICA

Na obalama jezera Secu, u Šuri, od 30. lipnja do 2. srpnja održan je festival Etnica, predstava multikulturalizma, koja ističe kulturu i tradiciju etničkih skupina koje žive u Banatu. Ljubitelji folkloru i pučke tradicije uživali su tri dana uz živu popularnu glazbu, prezentaciju tradicionalne nošnje i maski, plesove specifične za svaku etničku skupinu i, ne manje važno, najbolju kuhinju. Osim iznimnih umjetničkih trenutaka, manifestacija u prvi plan je stavila autentičnu tradiciju i običaje svake etničke skupine, nudeći autentično i nezaboravno iskustvo.

Karaševska zora je nastupila prvoga dana festivala, a isti dan je nastupio i ansambl njemačkih narodnih plesova Enzian. U toj hrvatsko-njemačkoj večeri prisutni gledatelji su mogli pogledati još i zbor Franz Sturmer iz Ričice, muzičku formaciju Intermezzo, muzičku formaciju Zička & Balkan Mu-

sic Band, solistice Snežanku Bošku i Milenku Ursul, muzičku skupinu Zajedništva Hrvata pod vodstvom prof. Ionela Bonțua.

Lina Stroescu

NAŠI STARI OBIČAJI-HODOČAŠĆE

Kako već dobro znamo, tradicija i običaji predstavljaju važnu sastavnicu kulture, nacionalnog identiteta i povijesti jedne zajednice te se prenose s jedne generacije na drugu.

U ovom modernom, često užurbanom i promjenjivom svijetu, tradicija i običaji zadržavaju svoju ključnu ulogu, donoseći stabilnost i kontinuitet u naše živote.

Običaji imaju vrlo važnu ulogu te nam omogućavaju da bolje razumijemo svoje porijeklo i da se povežemo s našim precima, omogućavaju nam da pokažemo poštovanje prema drugima i povežemo se s ljudima oko nas. Istodobno, tradicija i običaji mogu biti sredstvo za izražavanje naših vrijednosti i uvjerenja.

Imamo specifične običaje za većinu svetkovina, blagdana ili posebnih događaja. Danas ću spomenuti hodočašće. A što je zapravo hodočašće? Prema definiciji, hodočašće je putovanje u vjersko svetište, redovito pješice, koje ima prednost pred putovanjem pomoću prijevoznih sredstava, ali ono ima puno dublje značenje, tako da je glavni cilj hodočašća molitva, povezivanje s Bogom.

Nedavno, na početku mjeseca srpnja, karaševski narod, i ne samo, hodočastio je u Čiklovu (Ciclova Montană), u povodu blagdana "Pohoda

U posljednje vrijeme, u ovom modernom svijetu, tradicija i običaji se sve manje poštuju, jer su ljudi više zaokupljeni svakodnevnim pitanjima i tehnologijom, pa više ne obraćaju pažnju na ove važne aspekte naše kulture. Međutim, važno je da običaji i tradicija, u našim krajevima, nisu se sasvim izgubili, pa imamo tu još mnogo njih sačuvanih.

Svete Marije k svojoj rođakinji Elizabeti". Možda ovo hodočašće nije više upravo kao nekada davno, kad su svi išli pješice, ali se manje ili više sačuvalo, tako da smo i ove godine imali značajan broj mladih i starih iz naše zajednice koji su put do Čiklove pješačili, uz pjesme i molitve upućene Svetoj Mariji. Put do Čiklove može biti težak i dug za one koji prvi put idu, ponajprije zbog vrućine, jer je uvijek vani sunce. Polazi se na put ujutru, a stiže se poslijepodne, a ponekad čak i uveče. Nakon dolaska u Čiklovu, vjernici obavljaju pobožnost Križnjeg puta, a zatim sudjeluju na Svetoj misi.

Možda nas ovaj moderni svijet zanosi i udaljava sve više i više od vjere i raznih običaja, ali moramo biti svjesni da su naša tradicija i običaji važan dio našeg kulturnog identiteta i da ih moramo poštovati i cijeniti onako kako mi znamo najbolje, da bi mogli zadržati sve ono što su nam naši stari ostavili.

Diana Catici

U NERMIĐU PROSLAVLJEN BLAGDAN SVETOG JAKOVA

Blagdan Svetog Jakova, zaštitnika mjesta, proslavljen je u Nermiđu 25. srpnja, na dan kada Katolička Crkva slavi blagdan Svetog Jakova (starijeg), jednog od dvanaestorice Isusovih apostola i 26. srpnja, na dan Svete Ane i Svetog Joakima, roditelji Blažene Djevice Marije.

U duhu tradicije mještana sam Dan zaštitnika župe proslavljen je svečanom Svetom misom u crkvi koja nosi njegovo ime. U malenoj ali prelijepo obnovljenoj crkvi okupio se veliko broj vjernika, kako mještana, tako i gostiju. Spominjemo da su i u Nermiđu završeni radovi postavljanja kamena na pod crkve. Radovi su bili započeti prije nekoliko mjeseca, a kamen je donesen iz kamenoloma što je blizu Splita. Ukupni troškovi za radove u nermičkoj crkvi iznose približnu svotu od 20.000 eura.

Misu je predslavio velečasni u mirovini Milja Sima, uz suslavlje vlč. Đurđa Patašana, lupčkog župnika, vlč. Petra Rebedžile, karaševskog župnika, vlč. Milana Sime, klokočkog župnika i vlč. Davora Lukačele, župnika u Oršovi, koji je održao i veoma nadahnutu propovijed o važnosti majke Crkve u našim životima te o porijeklu karaševskih Hrvata.

"Draga braćo i sestre, ovaj svet mlogi put izgleda će niti pamti otkuda je došao, niti točno zna što bi tel da čini sejdan a niti sutra. I svaki kirvaj, svaki blagdan posvete crkve je zapravo dolaženje Majci, mami Crkvi. I onda, mama Crkva otvori kufer i podsjeti ni svi čiji smo, otkuda smo došli. Koj je naš cilj ovde na zemlji i što je najvažno, kamo idemo. Na početku sve je bilo jedno seme, jedno seme Božje iz kojega je niklo sve. I glediš i čudiš se kako sede

bregove, kako sede reke, kako je Bog potrošio toliko zelenu i sinju farbu kako da ti obraduje oči. I kad je on to seme posejao tamo je bio i Nermiđ i put ovej što te dovodi ovamo. To sve je bilo u njegovom planu. Što možemo mi luđe da napravimo? Više od jenog doma, skoro ništa. A što je On sve mogao da stvori! Majka Crkva otvara pak kofer nam koji smo karaševski Hrvati ovde na današnji blagdan i nim veli ovako: Dragi moji, neka nitko nikad da te laže če nesi Hrvat, jer biti Hrvat je nešto toliko lepo što niti ne možeš da zamisliš. Majka Crkva nim spominje da smo mi od samih početka Čiklovu brinuli. U prvoj polovici 17. stoljeća jedan biskup je došao iz Bosne, pa išao putam Slatina-Timiš- Caransebeš, što su najstara mjesta, i prošao ovudi i napisao: Karaševo je staro selo koje ima crkvu. Iz okolnih sela se dodi na misu, luđe paze svojega župnika, mole Boga i dosta su tvrdoglavi. To je Majka crkva i naš biskup ošao u njezne škrinje, u njezne dolapi i donesao nam to pismo i mi smo se svi svećenici radovali kad smo to vedeli. To naša Majka Crkva zna."

Za kirvajsko veselje održano u centru sela, ispred Osnovne škole, pobrinula se formacija Milana Todora "Žička Bend" zajedno s poznatim pjevačima Ana Băcilă i Goran Cveje, a troškove za formaciju je pokrilo Zajedništvo Hrvata, koji inače plaća muziku za kirvaje u svim karaševskim mjestima.

Lina Stroescu

INTERETNIČKI KAMP U AIUDU

Aiud, grad pun multikulturalne povijesti, bio je domaćin trećeg izdanja Interetničkog kampa suvremene umjetnosti na kojem su sudjelovali vrijedni umjetnici pripadnici etničkih skupina zastupljenih u rumunjskom parlamentu.

Interetnički kamp suvremene umjetnosti, koji promovira suvremenu umjetnost iz Rumunjske iz perspektive manjina, održan je u municipiju Aiudu od 10. do 16. srpnja. Organizatori manifestacije su bili Odjel za međuetničke odnose Rumunjske vlade, Zaklada "Inter-Art" Aiud, Multikulturalni centar "Liviu Rebreanu" Aiud te Gradska vijećnica/Mjesno vijeće Aiuda, a službeno otvaranje održano je u nazočnosti gđe. Oane Badea, gradonačelnice Aiuda i gđe. Lőrincz Helge, dogradonačelnice tog istog grada.

„Radujemo se što smo uspjeli, u bliskoj suradnji s Odjelom za međuetničke odnose i zakladom Inter-art, Aiud, okupiti umjetnike velike vrijednosti, predstavnike nacionalnih manjina. Da bismo razumjeli važnost Interetničkog kampa suvremene umjetnosti, moramo znati da Aiud diše multikulturalizmom. Stoljećima su ovdje zajedno živjeli i prosperirali Rumunji, Mađari, Saši i Romi. Roditelji su nas učili međusobnom poštovanju i odrasli smo zajedno, ujedinjeni u različitosti. To je naš način života“, rekla je dogradonačelnica Aiuda prilikom ceremonije otvaranja.

Na ovogodišnjoj ediciji Interetničkog kampa sudjelovali su predstavnici rumunjskog većinskog naroda te predstavnici nacionalnih manjina iz Rumunjske, odnosno predstavnici mađarske, talijanske, makedonske, tatarske, njemačke, turske, slovačke, rusko-lipovenske, armenske, srpske, češke, ukrajinske, romske, albanske, hrvatske i bugarske nacionalne manjine. Hrvatsku zajednicu je na ovom važnom umjetničkom događaju zastupao predstavnik Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj Adrian Tincul, mladi i svestrani fotograf posebnog senzibiliteta čije su ponajbolje slike već bile izložene u galerijama raznih gradova Rumunjske, u Tulceai, Temišvaru, Bukureštu, u zgradi Rumunjskog parlamenta, a zatim i u zgradi Europskog parlamenta.

Interetnički kamp suvremene umjetnosti iz Aiuda okupio je ponajbolje umjetnike manjinskih zajednica koji su svojim radovima obogatili kulturni život zemlje predstavljanjem zaljubljenicima u umjetnost nekih djela koja predstavljaju različite kulture i tradicije, ali i veze među njima. Međuetnički kamp suvremene umjetnosti iz Aiuda imao za cilj istaknuti zapravo multietnički i multikulturalni segment u Rumunjskoj u događaju čije je temeljno načelo međukulturalna suradnja, a bio je također i idealna prilika za interakciju umjetnika koji su sudjelovali, dokazujući da doista "Različitost spaja identitete".

Ivan Dobra

ORA ET LABORA – MOLI I RADI BLAGDAN SVETOG BENEDIKTA

Pomalo je možda neobično započeti članak latinskom izrečicom, ali činila se najprikladnijom za spominjanje blagdana velikog sveca, osnivača benediktinskog reda.

Kako živimo u vremenu kada naočigled svi znaju sve (prividno naravno, a i zbog beskonačnog surfanja internetom i površnog čitanja raznih informacija, što pouzdanih što nepouzdanih), smatramo više nego potrebnim istaknuti kada je god prilika ona imena koju su zaslužna na raznim poljima. Među takvim velikanima spada i Sveti Benedikt, rođen oko 480. g. u Norci, sin dobrostojeće obitelji koja ga je kasnije poslala u Rim na odgoj i stjecanje znanja.

I kako mjesec srpanj, juli, obiluje svecima, nekako se među njima posebno ističe sveti Benedikt, čiji je blagdan 11. srpnja, osnivač benediktinskog reda. Sveti Benedikt iz Nursije praotac je zapadnog redovništva (koje je u 4. stoljeću poslije Krista na istoku ustanovio sv. Bazilije Veliki, zajednički svetac Katoličke i Pravoslavne Crkve) odlukom pape Pavla VI. proglašen je svecem zaštitnikom "cijele Europe". A sv. Benedikta ne časte samo katolici nego i pravoslavci, pripadnici orijentalnih kršćanskih crkava kao što su Kopti, Armeni, Sirijci, Etiopljani i Eritrejci pa čak i Anglikanska Crkva iz redova protestanata.

Benedikt je sa svojim redovnicima zaslužan za širenje kršćanstva u Europi. Jer benediktinci su naučavali, vrijedno prepisivali važna djela za kasnije generacije, učili narod kako će živjeti kršćanski, ali su također poučavali narod i kako obrađivati svoja zemljišta te su svojim vrijednim radom i zalaganjem za narod bili pravi blagoslov gdje god bi došli.

Učili su benediktinci narod na svom primjeru što to znači: „Moli i radi!“

Benediktu su dolazili mnogi ljudi po savjet, pa i svjetski moćnici kao što je bio kralj Atila pred kojim je strepila cijela Italija. Benedikt mu je rekao da je dosta zla učinio i da je vrijeme da prestane. Ovaj je kleknuo preda njega i zatražio blagoslov. Mnogo je svetaca dao svijetu red benediktinaca. Iz benediktinskog reda poteklo je 35 papa, 200 kardinala, 1164 nadbiskupa, 3512 biskupa i 15000 opata koji su bili na glasu svetosti i učenosti.

Za one koji poznaju dobro Italiju, a danas

takvih ima puno, Sv. Benedikt osnovao je glasoviti samostan u Montecassinu, 529. godine, koji je stoljećima bio jedno od najznačajnijih civilizacijskih centara u Europi. Ondje je 543. i umro. Prema već spomenutom načelu "Ora et labora", što znači moli i radi, benediktinci se posvećuju životu u šutnji, molitvi i ručnome radu, kojemu poslije nadodaju škole i intelektualni rad. Izrazita je zasluga benediktinaca osnivanje škola posvuda u zapadnoj Europi, a prepisivanjem odnosno umnožavanjem knjiga omogućili su usponu znanosti i razvoju kulture. Zasluge ovog reda jako su važne kada je riječ o evangelizaciji europskih naroda, među kojima su i Hrvati, a ranosrednjovjekovnu hrvatsku državu nemoguće je zamisliti bez benediktinaca, naročito kada je riječ o diplomaciji. Oni su prvi koji su donijeli kršćanstvo i pismenost na hrvatske prostore i naša se povijest bez njih ne može zamisliti, o čemu govore brojne knjige i studije.

Benediktinsko zapadno monaštvo bilo je klica zapadne civilizacije i uspostave europske kulture koju danas baštinimo. Vođeni pravilom svoga osnivača svetoga Benedikta i geslom moli i radi benediktinci su obilježili vjerski, kulturni i društveni život, ističući se na području medicine, kulture, znanosti, poljodjelstva itd.

Poznati hrvatski teolog dr. Anton Benvin rekao je: "Da nije bilo Benedikta i njegova Pravila, ne bi kraj Londona bilo Westminster, ne bi u Njemačkoj bilo Münchena ili Münstera; u nas ne bi bilo Opatije, ne bismo imali Bašćanske ploče, stalne izložbe Zlato i srebro Zadra, i tolikih drugih povijesnih i kulturnih spomenika." Benediktinci su u Hrvatskoj zaslužni za širenje i njegovanje glagoljice. Među poznatim hrvatskim benediktincima svakako treba spomenuti pisce Mavra Vetranovića, Ignjata Đurđevića, Maura Orbinija, Martina Kirigina. A ime svetoga Benedikta oadabrao je Sveti otac Papa Benedikt, kada je izabran za Papu. Kršćanstvo i znanost u Europi puno duguju benediktincima. U ovim vremenima brzine i relativizma dobro je primjeniti njihov motto: Ora et labora! Odnosno Moli i radi! A ostalo će već doći.

Maria Lačhici

U KRAJIŠTU, POD OREJAM

Srpanj ili juli mjesec je velikih vrućina, sunca, mjesec košenja sena, vršenja žita, mjesec kada su dani dugi, a noći tople i kratke.

Mjesec prvih jabuka, petrovki, zadnjih čerešnja, sredina godine. Zadnjih trideset godina toliko se toga izmijenilo u našim krajevima, od odlaska u inozemstvo do tihog napuštanja livada i salaša. Ono što je nekada bila svakodnevica, danas polako postaje običaj i odlazak u povijest. Tako i nedavna akcija ZHR-a vršidbe žita koja će trajno ostati u arhivima za buduće generacije.

Srpanj je uvijek bio u znaku žita, sena, os-trpka, plastov, topline i hladovine ispod starih oreja. O tome je i jedna pjesma Milje Šere, o starom oreju, o krajištu, o kosi kojom su naši stari kosili travu.

Sance je na grani
ruža pije rosu,...
zolje u poljani
deda, čekani kosu;
Vetar ljulja ore
snce svetli slavu...
kosići si govore
deda kosi travu;
Krave priževaju
tražnjo uspomeno...
Bog zna što je u raju
deda kupi seno;

Veliki, stari oresi imali su veliku ladinu, tamo bi se svi skupili naplani, na ručak. A ručak se nosil u kotricama, na glavi. I svo je jelo bilo domaće, iz naših gradina, od naše živine. Bilo je to jelo bio nad bio, što danas ne možemo naći, a da tada nismo znali što to znači. Obično bi djeca išla na studenac za vodu, koju smo nosili u krčazima iz čistih studenac, iz šuma. Voda čista, bistra, zdrava. U krajištu, pod orejam bilo je mjesto sastanka, susreta, druženja, zajedništva. Pod orejam se jelo, odmaralo, govorilo, pod orejam su se čekatile kose.

U krajištu livade čekanimu kosu
isto čine i moji stari pajtaši,...
da se prosvetli, čekamo zoru bosu
i da se smire šturci svadbaši;
Kruška marosonja ima ladinu
od snca da nas sve sačuva...
mirno slušamo reč dedinu
trava se kosi kad vetar duva;
Pet mladi človeka, pet odkosa

ispod salaša počesmo kositi...
na noga sija nam se rosa
naša mladost, u njoj će se potrviti!

I imali su naši stari, a i mi s njima, vrijeme za sve. Stres nije bila riječ koju smo često izgovarali, iako su i tada imali brige. Bili su svi zdraviji, smireniji, bili su svi složniji.

I sav je narod bio doma, svi su bili zadovoljniji i zahvalniji onime što su imali. Nama je danas prva riječ stres, nemamo vremena, žuri nam se, uvijek nekud idemo, podimo, dodimo.... I tako iznova, svaki dan. A sunce jednako sija, iako u našem vremenu čak prži, i kiše padaju, samo sada puno više i opasnije, jer nismo naučili čuvati i poštovati prirodu kao naši stari. Da u cijeloj ovoj žurbi pronađemo malo vremena i kao nekad sjednemo pod ore, u krajište, pa ćemo možda pronaći nešto od onog nekadašnjeg mira i radosti. Jer nema mjesta na ovome mjestu boljeg od rodnoga kraja! Prije ili kasnije svi to shvaćimo. Neki na vrijeme, neki prekasno. Dobro vam ljetu pod orejam!

Maria Lačhici

5. HRVATSKE SVJETSKE IGRE

Pod pokroviteljstvom Ministarstva turizma i sporta i Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH, u Zagrebu su održane pete Hrvatske svjetske igre, najveće amatersko sportsko natjecanje na kojem sudjeluju Hrvati i njihovi potomci iz cijeloga svijeta.

Čovjek može otputovati u najudaljeniji dio svijeta, ali plamen i žudnja prema domovini, prema rodnoj grudi nikada se ne gasi i prenosi se iz generacije na generaciju. Naj-bolji dokaz tome su upravo sportaši sudionici na Hrvatskim svjetskim igrama. Preko 950 sportaša koji su konkurirali u 14 sportskih disciplina. Došli su u glavni grad Hrvatske iz 26 zemalja svijeta da bi predstavili zemlju u kojoj žive, u kojoj su se rodili ili u kojoj rade ali nisu zaboravili svoje hrvatske

ga geslo 5. Hrvatskih svjetskih igara bio "Jedno je srce, jedna je Hrvatska".

Igre su se održale u organizaciji **Hrvatskog svjetskog kongresa** i suorganizaciji Organizatora bez granica, a cilj je kroz športska i kulturna druženja povezati mlade Hrvate izvan RH i potaknuti ih za njegovanje hrvatskog identiteta, povratak u domovinu i buduća gospodarska ulaganja u RH. Prilikom svečanosti otvorenja na pozornicu su izašli koordinatori 26 zemalja sudionika Igara sa zastavama, pokazavši snagu u činjenici da ih povezuje ljubav prema matičnoj državi. Rumunjsku zastavu hrvatske delegacije je nosio Slobodan Gera, predsjednik Zajedništva Hrvata i zastupnik hrvatske manjine u Rumunjskom parlamentu.

Prigodnim govorima sudionike Hrvatskih svjetskih igara pozdravili su u ime organizatora v.d. predsjednika Hrvatskog svjetskog kongresa Igor Lacković, u ime gradonačelnika Zagreba pročelnik Ureda za obrazovanje, sport i mlade

korijenje, Domovinu čiji su geni upisani u njihove živote i živote njihovih potomaka. I upravo je sto-

Luka Juroš i državni tajnik Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH Zvonko Milas, a HSI je nastavak na 8-9 str.

svečano otvorio ministar vanjskih i europskih poslova Gordan Grlić Radman.

“Došli ste jer imate strast, jer volite sport, ali najsnažniji razlog vašeg dolaska je ljubav prema Hrvatskoj koju su vam prenijeli vaši roditelji, vaše bake i djedovi i vaša obitelj. Zato neka ove Igre još jednom pokažu da je zajedništvo Hrvata nepresušni izvor koji nas spaja i napaja ljubavlju prema hrvatskom narodu, prema domovini Hrvat-

Rumunjskoj tradicionalno organizira u karaševskim mjestima. Marija Gera se okitila zlatnom medaljom nakon što je stigla prva do cilja u kros utrci dobne kategorije iznad 35 godina, a Marjan Beul je zauzeo drugo mjesto u konkurenciji muškaraca iznad 35 godina. **Broj medalja Hrvata iz Rumunjske, koji su na Igrama sudjelovali pod organizacijom Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj, ukupno devet, zaokružio je plivač Mario Muselin koji je stigao drugi u disciplini 50 metara leđno.**

Podsjetimo naše čitatelje, Hrvati iz Rumunjske su u raznim sportskim disciplinama sudjelovali na svim dosadašnjim edicijama Hrvatskih svjetskih igara. Prva dva izdanja Hrvatskih svjetskih igara održana su 2006. i 2010. godine u Zadru, a Zagreb je bio domaćin Igara 2014. i 2017. godine. Kada je riječ o nogometnoj reprezentaciji Hrvata u Rumunjskoj, zlato je osvojila i 2014. godine, a opet je bila

blizu zlatnoj medalji 2017. godine nakon što je u skupini sa 6-0 i 2-1 pobijedila Austriju, odnosno Njemačku, a u polufinalu s rezultatom 2-0 porazila reprezentaciju Hrvata iz Australije. Pobjednički niz reprezentacije Hrvata iz Rumunjske zaustavljen je tada tek u velikom finalu nogometnog turnira, u napetoj i neizvjesnoj utakmici u kojoj su 2-0 pobjedu izborili igrači Bosne i Hercegovine.

Iskrene čestitke članovima naše delegacije i svim sudionicima 5. Hrvatskih svjetskih igara!

Ivan Dobra

